

Slovenski dom

Stev. 186.

V Ljubljani, četrtek 17. avgusta 1939

Leto VI

Hitler je odklonil načrt mednarodne konference

Pariz, 17. avg. o. Tukaj so se razširile aneči vesti, da je Hitler odklonil načrt mednarodne konference, ki naj bi razpravljala o Gdansk. To se vidi tudi iz pisanja nemškega tiska, ki soglasno odklanja širo razpravo o Gdanku in njegovi usodi.

Vesti o taki konferenci so se razširile po sestanku med Hitlerjem in Burckhardtom. Nekateri listi so pisali, da bi naj letos Burckhardt igral v Gdanku isto vlogo kot je lansko leto v CSR izpolnil svojo nalogo

pišejo, da se je odločil za sestanek Burckhardt sam. Vse, kar je mogel Burckhardt pri Hitlerju doseči, je bilo to, da se bodo sedaj razvijala pogajanja med Greiserjem in Hodackim, to je med gdanskim senatom in poljskim komisarijem. Ta pogajanja pa bodo strogo omejena samo na krajevne razmere. Vendar pa je za-

dovoljivo, da je sploh prišlo do neposrednega sestanka med poljskimi in gdanskimi zastopniki.

Dejstvo pa, da je Nemčija odklonila načrt mednarodne konference, pomeni, da se bo sedaj še stopnjevala gonja na obeh straneh in da bodo še bolj gradili vse na vprašanju narodne časti. Na nemški strani pa užaljena narodna čast ne bo zahtevala samo Gdanska, ampak tudi ves poljski koridor. Ta teden, oziroma te tri dni se bo sedaj razvijala propaganda v tem smislu. Dne 27. avgusta bo govoril Hitler v Tannenbergu in bo zahteval neposredno zvezo med Nemčijo in vzhodno Prusijo.

London, 17. avg. m. Zunanji minister lord Halifax je znova odpotoval na dopust v Yorkshire, od koder se bo vrnil v ponedeljek. Isti dan se bo pripeljal iz Škotske tudi ministrski predsednik Chamberlain. Njegov povratek je bil določen že tedaj, ko je odšel na dopust. Chamberlainu so na Škotsko poslali vsa poročila, ki jih je vlada prejela od Burckhardta. Angleško časopisje še vedno piše o poročilih, ki so bila te dni objavljena v zvezi s sestankom Burckhardta in Hitlerja ter o morebitnem sestanku zastopnikov petih veleisl. Angleški listi pri tej priliki ugotavljajo, da ni mnogo upanja, da bi se ta načrt za sklicanje konference petih veleisl mogel uresničiti.

Paris, 17. avg. m. Včeraj je bilo objavljeno poročilo, ki pravi, da po mnenju francoskih diplomatov krogov gdanski visoki komisar Burckhardt ni prejel v Berchtesgaden nobenega predloga za rešitev nemško-poljskega spora. Pa tudi sam od svoje strani ni v tem smislu etvil nobenih predlogov.

Kaj bo govoril Hitler v Tannenbergu

Berlin, 17. avg. o. V zvezi s vestmi o tem, da je Nemčija odklonila načrt mednarodne konference za ureditev gdanskega vprašanja, že poudarjajo glavne misli, ki jih bo izrekel Hitler v svojem govoru v Tannenbergu. Hitler bo zahteval v svojem govoru neposredno zvezo med Nemčijo in vzhodno Prusijo in sicer v obliki lastnega koridorja, ki bi šel skozi poljski koridor in ki bi bil širok 25 km. V tem koridorju bi se naj zgradilo nato več avtomobilskih cest. Vendar pa Hitler trenutno še ne bi zahteval vsega poljskega Pomorja.

Paris, 17. avg. o. Mednarodno konferenco za ureditev gdanskega vprašanja bi naj bil predlagal prvi Vatikan in sicer bi naj predlagal sklicanje konference štirih veleisl. Istočasno pa je govoril o slični konferenci ugledni ameriški senator in vodja republikancev Hamilton Fisch, na zasedanju medparlamentarne zveze v Oslu.

London, 17. avg. o. V Londonu poudarjajo, da se je sedaj položaj zaradi Gdanska znatno poslabšal. Težko je predvideti, kako bi se mogla cela zadeva urediti s pogajanjem, ker je mednarodna konferenca izključena. Zato se širijo vesti, da se bodo pospešila pogajanja med Poljsko in Anglijo, vendar pa ni res, da bi bila poljska vlada včeraj poslala v London noto, v kateri bi zahtevala angleško jamstvo tudi za baltske države.

Japonci bodo še v Šanghaju blokirali mednarodne koncesije

Šanghaj, 17. avg. o. V francoski in angleški mednarodni koncesiji v Šanghaju je nastalo veliko razburjenje zaradi tega, ker so se razširile vesti, da mislijo Japonci začeti te dni z blokado angleških in francoskih koncesij v Šanghaju.

Japonske vojaške oblasti so sklenile začeti z ofenzivo proti mednarodnim koncesijam v Šanghaju v najbližjem času. Čakajo samo še navodila iz Tokia. Po nje so včeraj odleteli s posebnimi letali zastopniki japonske konzulata v Šanghaju in zastopniki japonske mornarice in vojske. Računati je s tem, da bodo njihovi posveti v Tokiu trajali nekaj dni in da se bo kriza zaradi koncesij v Šanghaju začela najpozneje v ponedeljek.

Lord Baldwin o bodoči vojni

New York, 17. avg. AA. Reuter: Na svečanem banketu, ki je bil prirejen na čast udeležencem mednarodnega kongresa za demokratično vzgojo, je imel govor baviški angleški ministrski predsednik lord Baldwin. Med drugim je v svojem govoru dejal:

Ce bi izbruhnila vojna, bi našla angleški narod dobro pripravljen in opremljen z materialnimi sredstvi za obrambo. Vojna bi angleški narod našla v takšnem razpoloženju, v katerem je vsak posameznik globoko prepričan, da bi ta vojna pomenila boj, od izida katerega bo odvisna svoboda vsega človeškega rodu. Ce bi do takšnega spopada prišlo, se mi Britanci zavedamo, da moramo do konca odigrati vlogo, ki nam jo tak spopad narekuje.

Lord Baldwin je poudaril, da je v težkih povojnih letih bil dalj časa na čelu vlade velike in demokratično urejene države in da zaradi tega lahko smatra, da si je pridobil bogate skušnje, kar se tiče demokratične državne uprave v praksi. Bivši ministrski predsednik med drugim pravi, da je prišel do prepričanja, da je demokratični red najtežja in najodgovornejša oblika državne uprave. V totalitarnih deželah stori vsak posameznik državljan enostavno to, kar se mu ukaže. Tam ni treba razmišljati o tem, koliko so umestni ti ali oni ukrepi, še manj pa je vsakemu posamezniku dano na razpolago, da bi izbral in se odločil za eno ali drugo rešitev katerega vprašanja. Napredek in uspeh demokratično urejenih držav pa je nasprotno zavisen od sposobnosti in pripravljenosti vsakega odraslega državljana, da razume in sprejme svoj delež odgovornosti za usodo državne skupnosti.

Prepričani demokrati na svetu si morajo biti na jasnem, da demokratiški ideji ne preti nevarnost od strani totalitarne fašistične ideologije in prav tako ne od komunistične.

Vojaško popisovanje v Angliji

London, 17. avg. m. Angleška vlada je včeraj objavila uradno poročilo, v katerem obvešča angleško javnost, da je pripravila vse, kar je potrebno za sestavo seznamov vseh vojaških obveznikov v Angliji. Istočasno angleška vlada poudarja, da bo popis šele tedaj, če bi nastala vojna. Toda te priprave se bodo nadaljevale vse do leta 1941, ko bo redno ljudsko štetje. Po popisu vojaških obveznikov bi se moštvo uporabilo za razna dela in za službo v zaledjih. Razen tega bi vojaški obvezniki pripravili tudi vse potrebno za morebitno izselitev prebivalstva iz nekaterih pokrajin.

Madžarska dobi angleško jamstvo

London, 17. avg. m. »United Press« poroča: Londonski časopis »Star« trdi, da se ugledni angleški aristokrati zavzemajo za to, naj bi angleška vlada dala svoja jamstva tudi Madžarski. Za to so se začeli zavzemati nekateri uradni krogi, ki smatrajo, da delovanje madžarskih desničarjev pomeni »neposreden napad«. »Star« dalje poroča, da angleška vlada o tem vprašanju še ni razpravljala.

Danes bodo francoska letala napadla London

London, 17. avg. o. Danes bodo francoska letala napadla London v tistem smislu, kakor so prejšnje tedne angleška letala izvajala vaje nad

Poljska zaprla en del svoje meje proti Nemčiji

Varšava, 17. avg. o. Ker so nemške oblasti zaprle nemško mejo pri Ribniku, so poljske oblasti sklenile popolnoma zapreti mejo cele Gornje Slezijske. V raznih obmejnih odsekih je zato res prišlo do pretepev in psovanj med Poljaki in Nemci.

Korfanty je umrl

Varšava, 17. avg. AA. Havas: Veliki nacionalni poljski borec iz Slezijske Korfanty je umrl v Katowicah, star 72 let. Bil je prvi poljski poslanec iz Gornje Slezijske v pruskem in nemškem parlamentu. Po preobratu v Nemčiji je postal član poljskega parlamenta, leta 1923 pa podpredsednik vlade pod Witosom. Na tem mestu je ostal šest mesecev. Ustanovil je veliki list »Polonia«, ki izhaja v Katowicah. Po državnem prevratu, ki ga je izvršil pokojni Pilsudski leta 1926, je postal Korfanty šef opozicije na Sleskem. Leta 1930 so ga zaprli in ga obtožili zločina proti varnosti države, toda pred sodišče ni prišel. Leta 1930 je postal senator, leta 1932 pa je zbežal na Češko, odkoder je slej ko prej urejeval list »Polonia« Leta 1937 je postal poglavar nove delavske stranke krščanskih demokratov in delavcev. Ko se je vrnil na Poljsko, so ga aretirali, toda meseca julija so ga izpustili.

Drobne

Tokio, 16. avg. m. Japonska vlada bo imela prihodnji petek važno sejo, na kateri bodo sprejeti končno sklepi glede vseh vprašanj, ki se nanašajo na evropsko politiko, predvsem pa na okrepitev zveze med Japonsko, Italijo in Nemčijo. Agencija Domej pravi, da se bo takoj po tej seji japonske vlade začela živahnejša japonska diplomatska delavnost v evropskih prestolnicah, predvsem pa v Berlinu in v Rimu. Japonska vlada, v prvi vrsti ministrski predsednik, zunanji, vojni, finančni in mornariški minister, se je sporazumela v tem, da Japonska ekleno vojaško zvezo z Italijo in Nemčijo, toda samo v toliko, v kolikor bi se ta zveza nanašala na nastop proti sovjetski Rusiji.

London, 15. avg. AA. Reuter. Diplomatski urednik »Daily Telegraph« poroča iz Tokia, da je treba s pridržkom sprejeti vesti, razširjene v japonskih listih, da je »britanski poslanik Craigie sporočil japonski vladi, da je dobil iz Londona navodila, da se lahko pogaja ne samo o gospodarskih vprašanjih, temveč tudi o varnosti. Očitno je, da se bodo dolje vršili razgovori med Veliko Britanijo in drugimi prizadetimi državami o skupnih koristih na Daljnem Vzhodu.

Agencija Domej je izvedela, da se bodo britansko-japonski razgovori nadaljevali po vsej priliki 16. avgusta.

Pejping, 15. avg. AA. Reuter. Stotnik Parker, član britanskega poslanstva v Tokiu, major Hennessy in neki zdravnik britanskega poslanstva so se s letalom odpeljali v Kalgan, da se sestanjo s polkovnikom Speerom. Znano je, da je britanski vojaški ataše Speer že deset tednov zaprt in da ni ves ta čas govoril s nobenim britanskim državljanom. V svojem zadnjem pismu sporoča, da je zbolel za mrzlico.

francoskim ozemljem. Vsa protiletalska oporišča v Angliji, vse prisilskovalne postaje in vsa protiletalska stražarska mesta so dobila stroga povelja, da morajo tem vajam posvetiti vso pozornost.

Vesti 17. avgusta

Pariški jutranjiki pišejo, da se je francoski zunanji minister Bonnet včeraj dolgo telefonsko razgovarjal z angleškim zunanjim ministrom Halifaxom o Burckhardtovem poročilu. Po teh telefonskih razgovorih se je izvedelo, da je francoska vlada prepričana, da Burckhardtovo poročilo ne more biti koristna podlaga za mednarodna pogajanja o Gdanku.

Današnji »New Chronicle« piše, da je sedaj položaj tak, da bi se lahko označil z naslovom »glasovi o mirni ureditvi gdanskega vprašanja se širijo. napetost pa narašča«.

V Gdansk je italijanska vlada poslala svojo opazovalca, in sicer markiza Giustininija. Markiz zelo dobro pozna razmere, ker je bil pred leti tajnik komisarija Zveze narodov v Gdanku.

Stališče Sovjetske Rusije bo odločilno zato, kaj bo storila v prihodnjih dneh Japonska, pišejo japonski listi.

Madžarski zunanji minister grof Czaky je prišel v grad Fusch pri Salzburgu in bo ostal pri von Ribbentropu do jutri zvečer.

Med italijanskimi nacionalisti in angleškimi oblastmi na Malti je nastal hud spor. Angleški guverner je odbil vse zahteve italijanskih nacionalistov.

Iz Indije je prišlo v Suez 6000 angleških vojakov, ki bodo pomnožili dosedanje angleško posadko v Egiptu.

Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt križari po Atlantskem oceanu na križarki »Tuscaloosa«.

V Španiji bo te dni prišel znani nemški gospodarstveni strokovnjak Wohltat, ki bo nadaljeval gospodarska pogajanja med Nemčijo in Španijo. Wohltat je bil v Španiji že pred nekaj tedni.

Angleški listi pišejo, da sta Berlin in Rim v stalni telefonski zvezi in da se bosta te dni Hitler in Mussolini zopet sestala. Na tem sestanku bi bilo več članov nemške in italijanske vlade.

Poljski listi zanikajo, da bi bil Burckhardt potoval k Hitlerju na nasvet poljske vlade ali poljskega zunanjega ministra Becka.

Terezija Neumann, ki je skoraj 15 let živila na čudodelniški način v Konnersreuthu, je pred dnevi umrla v Švici. Razširile so se vesti, da so jo iz Konnersreutha pred več tedni odpeljali v neko taborišče, ljudje iz njenega kraja in od drugod pa so kljub temu začeli romati za njo. Prepeljali so jo nato v Švico, kjer pa je prav kmalu umrla.

Angleška letalska družba »British Airways« je ugotovila, da ima premalo potniških letal. Zato je na Nizozemskem kupila 14 velikih novih potniških letal, ki bodo verjetno opravljala svojo službo na progah London—Berlin—Varšava in London—Budimpešta.

Pred Smirno v Turčiji zopet križari nek panamski parnik, ki ima na krovu 850 Židov, ki bi se radi izkrcali v Turčiji. Parnik išče pristanišča, kjer bi lahko skrivaj izkrcal svoje potnike.

Angleški zunanji minister lord Halifax je odšel na svoje posestvo pri Jordhireu. Poprej pa je imel dolg razgovor s poljskim veleposlanikom in z njim proučil zaupno poročilo, ki ga je prejel od Burckhardta. Leto poročilo proučujeta sedaj tudi francoski in švedski vladi.

Bivši madžarski predsednik vlade Darany je odstopil kot predsednik parlamenta iz zdravstvenih razlogov. Najbrž bo novi predsednik parlamenta sedanji prosvetni minister Nutti.

Poljske oblasti so v Gornji Slezijski aretirale voditelja stranke Mladih Nemcev in okoli 60 članov te stranke, češ da so vohunili.

Egiptsko vojaško odposlanstvo bo danes odpotovalo iz Aleksandrije v Turčijo, kjer se bo udeležilo vojaških vaj v Traciji.

Za novega angleškega poslanika v Bukarešti je imenoval kralj Renigalda Liparja, svetnika v zunanjem ministertvu.

Snoči je predsednik francoske vlade Daladier sprejel francoskega veleposlanika v Rimu Andreja Francoisa Ponceta in se z njim dolgo razgovarjal.

Poljski veleposlanik v Washingtonu grof Potocki je bil včeraj pri ameriskem državnem podtajniku Sunnerju Welzu. Po sestanku je izjavil časnikarjem, da bi vsak poskus Nemčije, da si priključi Gdansk, izzval vojno.

Včeraj so bile v Brnu hude demonstracije proti Židom. Med demonstracijami je bilo ranjenih 7 Židov.

Včeraj popoldne je prišel v Varšavo poljski komisar v Gdanku Hodacki. Tekoj je bil sprejet pri zunanjem ministru Becku.

Veliki turški manevri v Traeji so se začeli. Snoči so se odpeljali iz Ankare predsednik republike in predsednik vlade ter krenila na manevre.

Romunski listi pišejo, da bo v zadnjem trenutku Mussolini tudi letos nastopil kot razsodnik in rešil mir. List »Polumoa Vrenic« piše, da uživa Mussolini simpatije vsega sveta kljub napadom židovskega tiska.

Nemški listi pišejo, da so Poljaki v Gornji Slezijski v zadnjih treh dneh aretirali do 400 Nemcev. Aretirali so predvsem voditelje nemških organizacij, društvene prostore pa zaprli. Na srednjem Poljskem bi naj bile poljske oblasti zaprle 450 Nemcev, mož in žena.

Francosko notranje ministristvo je prepovedalo uvažati in širiti v Franciji časopis, ki ga izdaja francosko nemško društvo v Berlinu. Časopis piše tendenčno.

Mehiška vlada je ukinila z uredbo dosedanje izvozne carino na srebro. Carina je znašala do sedaj 12%.

V Timaniju na Madžarskem so bile velike slovesnosti v spomin na kralja Karla IV., ki je umrl na Madeiri. Govoril je član parlamenta grof Sigrey in izjavil med drugim, da bo v bodoči vojni zmagala samo tista država, ki bo imela premoč na morju. Samo taka država lahko razpolaga s sredstvi za vojno.

Japonski list »Miyako« piše, da bo Nemčija dobila Gdansk brez vojne. Vendar pa ta zadeva ne bo razčistila trgovskega položaja.

Današnji »Times« piše, da angleška vlada ni prejela nobenega mirovnega načrta ali pa predloga, da naj bi se sklicala konferenca Anglije, Francije, Italije in Nemčije. Vsekakor pa je smešno misliti na konferenco, na kateri naj bi bila zastopana Poljska in druge države, ki so zainteresirane.

Pisma iz najmanjše in najmlajše slovanske države: Brošura »Die Slowakei—das Karpathenland«

Brošura ima naslov: Die Slowakei — das Karpathenland. Uvod pravi: Politični dogodki zadnjega časa so v veliki meri obrnili pozornost na to ozemlje. Slovaška je ob dosegu svoje samostojnosti stopila na nova pota in rajhovskim Nemcem je mnogo na tem, da to deželo spoznajo in to tem bolj, ker biva v Slovaški že stoletja na desetisoče nemških rojakov in je povsod našli sledove njih pionirskega dela... Sliko dežele pozivljajo lepa slovaška in nemške narodne noše. Stari rudarski kraji, ki so jih ustanovili nemški kolonisti, Kremnica, Nemcke Pravno, Dobšina in Gelnica, kjer Nemci prebivajo še danes, kažejo prav tako kot mesta na eredenjem Slovaškem. Banská Bystrica, Štiavnica, ki imajo neznaten odstotek Nemcev, sledove velikega kulturnega dela, ki so ga vršili tod Nemci stoletja... Po tisočletnem boju je ta dežela dosegla svojo svobodo in državno samostojnost. Slovaški narod je prijel za delo, da skupno z nemško narodnostno skupino zgradi novo življenje... Bratislava s svojimi 120 tisoči prebivalci je glavno mesto države in obenem duhovno, politično in gospodarsko središče nemške narodnostne skupine... Ob ponedeljskih se vsilijo v bratislavskem gledališču nemške predstave... Temelj mestu so dale germanske plemena Kvadov za časa Rimljanov... Pred mestno hišo srečaš tipični znak vseh nemških mest — Rolandov kip... Po mestu so povečini samo nemške krme pod vojo. V teh goštinah je ob večerih vsaka miza narodnostni otok zase in na vsaki od njih plapolata drugačna zastava... Otok Nemcke Pravno šteje skoraj 66.000 duš. Ta kraj s široko okolico je eden najbolj zanimivih predelov Slovaške. Nahajamo se v 700 let stari nemški naselbini — med zlatokopi. Ozemlje je zlasti pomembno za tistega, ki se zanima za staro nemško folkloro. V skoraj čisto nemškem mestecu Nemcke Pravno, ki je gospodarsko in duhovno središče jezikovnega otoka, je mnogo dobrih trgovin in gostin. Nemcke Pravno je obranilo še svojost svojih nemških ustanoviteljev, ki se kaže v podobi mesta, v govorici in v nošah. Mestni trg spominja na tipične nemške srednjeveške trge. Jezikoslovci bi mogli v vseh teh krajih našti gradiva za jezikovni študij in bi pri tem zadeli na stare eredenjememške besedne korene... O srednjeveškem mestu Štiavnica piše brošura: Spet se nahajamo v starom nemškem mestu. Vsekakor je tu nemstvo močno nazadovalo in pričajo danes le krajevna, rodbinska in ledinska imena, da je tu cvetelo nemško življenje... Tretji veliki nemški otok je Spiš. Po nekaterih zgodovinskih raziskavanjih ememo smatrati upravičeno Nemce kot praprebivalce te pokrajine. Tacit poroča, da je to ozemlje pripadalo kraljestvu germanskih Kvadov. (Vendar brošura pristavlja: Vprašanje pa je, ali so ostanke teh rodov še prebivali v deželi, ko so ogrski kralji poklicali nemške naselnike. Ko je kralj Sigismund zahteval spiska mesta Poljski, je prišel njih propad. Njihova zgodovina v 16. in 17. stoletju je nepretrgano trpljenje. Okrvali so njihove predprave, a verake vojne ter notranji prepripi so spodbudili blagostanje mest tako, da so padla na raven vasi, in v mnogih krajih so izrinili nemški element. Kljub temu pa se je nemstvo znalo uveljaviti do danes. S tem, da je ta jezikovni otok pripadel novi, po versajskih pogodbah ustanovljeni Češkoslovaški ob enem s kulturno visoko razvitem in narodnostno zavednim evdejskim ozemljem, se je tudi tu zbudilo nemstvo k novemu življenju... Prešov na vzhodnem Slovaškem je danes središče slovaškega kulturnega in gospodarskega življenja v vzhodni Slovaški, ima pa pravadno nemško preteklost... Seveda so tudi v Visokih Tatrah prav Nemci bili tisti, ki so prišli na vrhove prvi: Nemci so bili pionirji. Letoviške kraje pod Tatrami, ki dajejo zdaj tisočem nemške narodne skupnosti zaslužio, so po večini ustanovili Nemci... V Popradu pod Tatrami je Karpathverein—museum, torej zbirka dokumentov nemštva v Karpathenlandu, to je v Slovaški.

Tako predstavlja že v novi državi izdana nemška brošura to deželo in propagira sožitje med Nemci in Slovaki. Brošuro je izdal: Fremdenverkehrverband der Slowakei... in Pressburg, Spitalgasse 18. — Viktor Smolej.

Dve telovadni prireditvi v Cerknici

Cerknica, 15. avg.

Ove telovadni prireditvi smo videli zadnji nedelji. Prvo je priredila naša delavna fantovska in dekliška družina s samimi svojimi ljudmi in sredstvi. Letošnji nastop naših fantov in deklet, združen z lepo domačo zabavo, je bil za spremembo v Dolenjivasi, ki kaže zadnje čase za naše društveno delo vedno več vneine in zanimanja. Zato smo v nedeljo 6. avg. popoldne krenili tja.

Fantje, dekleta ter oboji naraščaj so odšli po litaniji iz Cerknice v sprevedu proti Dolenji vasi. V sprevedu je šlo vsega 71 ljudi, samo člani in članice ter mladina cerkniškega odseka ter dekliškega krožka v kirojih. Civilistov niso marali v spreved. Na čelu spreveda je jezidilo sedem fantov v kirojih ali narodnih nošah na krasnih kmetih konjih. Fantov v kirojih je bilo dvajset, deklet šestnajst — več kirojev za svoje članstvo si organizacija za lastnimi skromnimi sredstvi do zdaj ni mogla omisliti, a se bo to tudi že zgodilo. Ostali udeleženci so bili v narodnih nošah, mladina pa v telovadnih oblekah in v svojih kirojih. Pri sprevedu in pri prireditvi je igrala cerkniška gasilska godba. Lepi spreved izključno same domače mladine je bil deležen vse pozornosti in priznanja Cerkljanov.

Pri telovadbi na Markovem vrtu v Dolenji vasi so nastopile vse enote: člani, članice, mladci, mladenke, moški in ženski naraščaj z lepimi in učinkovitimi letošnjimi prostimi vajami, člani pa še na drugo in na bradji, pri čemer smo videli nekaj naravnost vrhunskih vaj. Največ odobravanja so želi mladci na orodju. Ti niso skoraj nič zaostajali za velikimi telovadci. Naravnost presenetili pa so občinstvo z gimnastiko, ki je vsebovala celo vrsto pravih baletnih vratolomnih gibov. Višek nastopa je bila lastna silno težka in zapleteno prosta vaja zveznega telovadnega učitelja domačina Lojzeta Ponikvarja. Take pri nas še na nobeni prireditvi nismo videli.

Med nastopom je naši mladini v vzpodbudo spregovoril rakovski župni upravitelj g. Novak. Po telovadbi se je razvila med godbo, pesmijo in kolom poštna zabava. Prireditve se je končala kmalu po deveti uri. V njej so naši fantje in dekleta pokazali, koliko jih je, kaj znajo in zmorejo samo z lastnimi močmi brez sodelovanja sosednjih društev in drugih organizacij. Na tako delovno, pošteno in idealno mladino je lahko ponosen domači kraj in se nanjo lahko zanese domovina. Zadnjo nedeljo so se pokazali notranjski So-

koli, ki so za nastop v Cerknici delali veliko re-klamu. Pri prireditvi je v sprevedu in v nastopu sodeloval močan oddelek naše vrle vojske, ki je pokazala svojo popolno izurjenost in odlično telesno ter orožno pripravljenost, ki je obmejnemu prebivalstvu še povečala zaupanje v naše branilce in obutek varnosti, kar je zlasti te razburjene čase potrebno in ustvarja močno vez med vojsko in civilnim prebivalstvom. Našemu vojaštvu je za ta nastop Cerknica hvaležna.

Edino zaradi tega je ta prireditev tudi omejena vredna. Notranjsko sokolstvo bi bilo že iz spoštovanja do sodelujočega vojaštva lahko pokazalo kaj več, če je res tako močno. kakor bi rado dopovedalo. Tako smo pa v sprevedu videli samo tri konjenike, od teh enega Sokola, 29 po-večini starejših moških v kroju — od tega 9 bolj ali manj pristnih Cerkljanov. Članice je bilo v kroju samo pet, potem pa nekaj napol doraslih in napol oblečenih deklet, katerih poša je med dostojnim ljudstvom vzbujala ogorčenje. Razen otrok je šlo v sprevedu še kakih 80 civilistov, ki so burno vpili, menda, da bi jih bilo več videti, teh notranjskih Sokolov.

Pri sokolski reči v Cerknici se je pa spet pokazalo nekaj, kar spet kaže, da hoče slovensko sokolstvo za vsako ceno ostati politična organizacija zmešanega liberalnega tabora, čeprav je to v kričeem nasprotju s pravili in z zakonom o sokolstvu kot državni organizaciji. Kakor vedno, je tudi ta nastop kazal čisto politično barvo. V sprevedu smo videli ljudi, ki imajo sicer polna usta komunizma in so bili zaradi tega prav pod vlado političnih sokolov zaradi tega že zaprti. Govor na nastopu je imel veliki inšarski agitator dr. Pušenjak, znan po vsem Notranjskem izza diktature kot veliki preganjalec mačkovstva, komunizma in vseh najnovejših političnih zavezni-kov. Govoril je fraze, ki jih poznamo iz gostilniš-kih volivnih govoranc. Patriotizem tega velikega naprednjaka in Sokola je tudi znan iz tistih žalostnih dni, saj gre še danes po Notranjskem glas, kako je ta gospod izjavil, da pojde takoj čez mejo k južnemu sosedu, če bi prišel na oblast tisti, ki je resnični zastopnik slovenskega ljudstva. Čeprav te obljube ni držal, mu je treba povedati, da s svojimi nastopi sokolstvu samo škodi: slo-venski sokoli pa si z demonstrativnimi nastopi političnih priznanjaev ne bodo pridobili značaja nepolitičnosti, katero jim zapovedujejo pravila ter državni zakon.

Ljubljana od včeraj do danes

Po hudem naliu na Velikega Šmarna dan se je napravilo lepo vreme, ki ga je včeraj skoraj spet zamajala puščoba. Okrog poldne je rahlo rosilo, me-gleno je ostalo tudi še skoraj do večera, ko je spet posijalo sonce. V poznih večernih urah se je nebo nato vnovič zagrnilo in marsikdo je bil prepričan, da nas bo davi spet prebudilo plivanje in plunkanje po-letnega dežja. Pa nas ni; iz goste megle, ki se je kmalu razblinila v šibke pramene, se je pokazalo jasno nebo in že se zgodaj je sonce pozlatilo dan. Vreme je sveže, skoraj hladno, kar nekaj jesenskega se že javlja po-malem. Zdi se, da je najhujša vročina zdaj že dokon-čno v kraju. Tu pa tam bomo seveda še katerikrat dobili vroče dni, trajni pa ne bodo nič več. Za letoš je že v kraju skoraj s kopanjem. Voda se je občutno shladila, hladno je tudi ozračje in iz dneva v dan bo zdaj sonce bolj izgubljalo moč. Jeseni gremo naproti. Še pičlega pol meseca — in avgust bo v kraju. Prišel bo september, ko je dan že mnogo krajši, prišle bodo hladne jesenske noči in dnevi, ko se dolgo dani ter se svet segreje šele okrog poldneva. Svetloba se ubla-ži, nič več ni tako čemeča in bela kakor junija ali julija, nekaj mirnega, zlatega je v njej, obrisi predme-tov se spet umirijo in izgube ostrino. Rast pomalem zastaja, višek je dosegla, zdaj pride zorenje, in zema-la bo z dragocenimi plodovi nagradila kmeta za trud od zgodnje pomladi.

Novice iz bolnišnice

Naval v bolnišnico kar nič ne poneha in vče-raj je bilo sprejetih zopet lepo število bolnikov. Ponesrečili so se:

Korinšek Anton, sin posestnika iz Polšnika, je padel s skednja ter si je zlomil roko.

Petrič Anton, ključavničar s Skofljice, je pa-del z motornega kolesa in dobil poškodbe po obrazu.

Godar Ignac, hlapec pri Zajcu v Stični in Erjavec Avgust, sin posestnika iz Oselice, sta se ne-kje sporekla in si planila v las. Dobila sta oba nekaj gorkih, tako da sta morala v bolnišnico. Fajdiga Alojza, sina posestnika iz Prapreč, je nekdo po nesreči ustrelil v ramo.

Hribarja Jerneja, sina posestnika iz Zg. Tu-hinja, je neznanec udaril s palico po glavi tako močno, da se je moral zateči v bolnišnico.

Potočnik Alojzija, žena mizararske mojstra iz Slov. Javornika, je padla z motorja in se zelo potolkla.

Smola se je držala Potočnika Janeza, sina po-sestnika iz Nove Štiffe. Padel je s stola tako ne-rodno, da si je zlomil nogo.

Sina posestnice, Knespljeta Franca iz Kočev-ske reke, so neznanci tako obdelali z nožem, da ga je bilo treba prepeljati v ljubljansko bolniš-nico.

Gramozna truga je padla na glavo štiriletni Marici Rezarjevi, hčerki posestnika in prevoznika na Dolenjski cesti. Dekletce se je igralo pri zidu, od katerega je bila truga prislonejena. Truga je stala preveč pokoncu, pa se je prevagnila in padla na dekletce, kateremu je prebila lobanjo. Z do-kaj hudimi poškodbami je bila Marica prepeljana v ljubljansko bolnišnico, kjer so jo zdravniki takoj prevzeli v skrb.

Osemletni Pašulinov Roman je na praznik zlezal na hrushko visoko od tal. Ker se je upal pri obiranju sadja le previsoko med vejicje, se mu je krhka veja odlomila ter ja padel na tla. Dobil je hude notranje poškodbe in so ga mo-rali prepeljati v bolnišnico.

V tuje žepe so segali

Žeparji so posebna tatinska pasma, ki po-malem životari ob vsakdanjih mirnih dneh, ko ni zlepa mnogo ljudi skupaj. Salabolsko pa ta rod oživi, kadar je kakšna velika ljudska steka, ka-kor tabori, zborovanja, shodi ali kongresi in po-dobne prireditve, kjer se ljudje zberu v tisočih. Zdaj smo imeli gasilski kongres, pa so nekateri podjetni žeparji sklenili, da bodo izrabili ugodno priliko za krajo kar bodo le mogli. Prihitieli so v naše mesto in se takoj lotili svojega predrznega in bližnjim škodljivega dela. Nekateri so, kar se-veda ni nič čudnega, lepo uspeli in izpraznili svojemu bližnjemu v gneči žep, da se je potem jezil in robatil in vse mile viže, pa mu ni nič pomagalo, ker je sprva žepar izginil neopaženo in naglo kakor kafa. Vsem pa sreča kljub temu ni bila mila, kajti naša policija ob taki priliki tudi postavi v gnečo svoje roke, da pazijo na bla-gor občanov, ko ti zato niti ne vedo ne. In organi ljubljanske policije so pri tej priliki res zagrabili za komat dva prevežena in hudobna ptička.

Prvi je bil 27letni brezposelni brivski pomočnik Hasan Hersz, ki je ob vohodu v Stadion segel nekemu v žep — v nesrečni minuti. Brž ga je prijel policijski stražnik, ki ga je lepo odgnal na bližnjo policijsko etražnico. V njegovih žepih so tam našli že dve de-

ljivo slovesnost je zaključila godba ter pevc i nekaj pesmimi. V nedeljo popoldne pa je bil v dvorani društvenega doma koncert, katerega do-hodek je bil poklonjen za kritje stroškov ome-njenega spomenika, ki je kras ter ponos za vso župnijo.

namniki, pa še srebrno uro z zlato verižico. Hersz je doma iz Rusije, in sicer iz nekdanje kavkaške guber-nije, je pa jud. Dejal je, da že osem let roma po raznih državah ter da je naskrivaj prišel v Jugoslavijo šele pred nekaj dnevi iz Italije. Preveč pa mu na po-litiji nihče ne verjame, ker predobro govori po naše.

Drugi možak, ki so ga prijeli, pa je štiridesetletni brezposelni pekovski pomočnik Lenart Škrinjar iz Pre-grada na Hrvaškem. Ta pa je segel v torbico neki gostilničarki. Izvlekel pa ni iz torbice na dan prav ničesar, kar bi bil rad Le kongresna knjižica se mu je znašla v roki, denarja pa ni našel, ker ga je imela gostilničarka v posebnem predalčku. Tega dela pa ni opravil ne dosti skrivaj, ne dosti pripravno — v »stro-kovnem« žeparskem smislu — kajti nekaj prič ga je videlo in že ga je imela v petih neusmiljena pra-vica. Pri preiskavi so v njegovih žepih našli za 140 di-narjev drobiža, imel pa je še poseben, skrit venč, v katerega je bil vsil »za vsak slučaj« kar pet sto-dinarskih bankovcev. Seveda dvomijo, da bi bil ta denar v resnici njegov. Najbrže je kje vlomil, ali pa je prišel do njega na žeparski način. Zdaj sta oba za nekaj časa prišla za varne zapape

Obvestilo OUZD

V juliju 1939 je imel OUZD zavarovanih po-vprečno 106.452 delavcev, in sicer 69.395 moških in 37.057 ženskih oseb. Povprečni stalež zavarov-ancev se je od lanskega julija zvišal za +2.548 oseb.

Povprečni stalež bolnih, za delo nesposobnih zavarovancev je znašal 2.967 oseb, to je za +224 oseb več nego lansko leto.

Dvignil se je tudi odstotek bolnikov od lanko-letnih 2.64% na letošnjih 2.79%, to je za +0.15%. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v tem mesecu 24.22 din. Letni padec, ki je že neko-liko manjši od padea v juniju t. l., je znašal —0.22 dinarja.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je znašala v juliju 1939 2.652.990.80 din in se je od lan-skega leta dvignila za +40.823.60 din. Ta dvig je pa izkazan le pri moških zavarovanih in sicer za +49.416.40 din, medtem ko ženski zavarovanci iz-kazujejo obratno celo padec, in sicer za 8.592.80 dinarjev.

Katastrofalno neurje nad Loško dolino

Ljubljana, 17. avgusta.

Mesec avgust nam po podatkih meteorološkega zavoda izkazuje prav majhne množine pada-vin nad Ljubljano in okolico. Nekoliko hujši na-livi so bili v noči od 14. na 15. avgusta tja do 8. jutraj. Takrat je bilo celotno po ombrografu v Ljubljani 9.2 mm dežja. Po drugih krajih so se že v ponedeljek popoldne vrstile hujše ne-vihte. Močno je grmelo in treskalo. Ponekod so bile nevihte spremljane tudi s točo.

Kakor nam poročajo iz Starega trga pri Lo-žu, je del te kraske doline zadela huda vremen-ska katastrofa. V ponedeljek, 14. t. m. popoldne so se pripodili iz zapadne strani od meje s Pivke gosti, črni oblaki. Strašno je grmelo in treskalo. Nastala je silovita ploha. Bilo je, kakor da bi se utrgal oblak samo nad delom Loške doline. Silna ploha je zajela gotov pas od zapada proti vzhodu. Med neurjem pa je začela padati gosta in prav debela toča. Najbolj prizadeti so bili kraji: Go-renje Jezero, Dane, Podcerkev, Podlož, Lož in Stari trg. V teh vaseh je toča vse poklestila in uničila. Z mnogih streh je vihar metal opeko. Toča pa je pobijala šipe. Samo na stari šoli v starem trgu so našli 10 okenskih šip, razbitih od toče. Na Gorenjskem jezeru so našli kepo toče, ki je imela v premeru 18 cm. Lepi vasi Da-ne in Podcerkev sta najhujše prizadeti. Tu so uni-čeni vsi poljski pridelki. Ze pomladanske po-vodnji so prebivalstvu teh vasi napravile veli-kansko škodo, cenjeno na 100.000 din. Sedaj so kmetje skoraj ob vse pridelke. Sadje je uničeno. Druge vasi, kakor Nadlesk, Pudoč, Iga vas, Ko-zaršče, Šmarata, Podgora, Vrh in Vrhnika so bile obvarovane pred to katastrofo. Po teh vaseh je padlo le nekoliko kapljic dežja, toliko, da so bile ceste deloma pomočene. Škoda je znatna. Cenijo jo na 50.000 din.

Sport v zadnji minuti

Finale Vzhodnih držav v Ameriki je bil odigran v Ryeju. V semifinalu je Riggs pre-magal Hechta s 7:5, 10:8, 6:4. Alice Marble — Mrs. Fayand sta v finalu damskega doubleja premagali Schroederjevo in Freemanovo s 6:1, 6:4, 8:10, 6:4. V finalu je Riggs ponovno pre-magal Parkerja in sicer z rezultatom 6:1, 6:4, 4:6, 7:5. Turnir je bil odigran na prostorih »Westchester Country Club« v Ryeju. Zdi se, da bo Ameriko v boju za Davisov pokal kot drugi igralec definitivno zastopal Parker, prvi pa bo Riggs.

Sijajen film francoskega duha in franc. kulture! Film, ki glasno govori o potrebi miru in zbližanju vseh narodov!

Mir na Renu

Paix sur le Rhin po romani Pierrea Clauda. — Dita Parlo, Francoise Rosay, Michele Alfa, John Loder.

Predstave ob 16, 19 in 21 — KINO UNION, tel. 22-21

Mori je nastavila brano

Vodice pri Dobropoljah, 15. avg.

Jugovzhodno od nekdanjega čušperskega ali »starega gradu« leži malo selo Vodice. Nekdaj je bila to velika vas, a ko so izumrli čušperski grofje, so pričele nazadovati tudi Vodice. Od orjaške grajske stavbe vidimo dandanes le še rušo na razpadajoči malti in na lepo obdelancem in izklesanem apnencu. V teh razpokah in spranjah so si ustvarili udobna do-movališča modrasi.

Polja in njive so se prerasla v gozdove. Danes štejejo Vodice komaj nekaj hiš. Mimo, daleč vstran od hrupa — saj se od Vodice nad dve uri naokoli razteza sam gozd — štejejo Vodičani svoje življenjske dneve. Srečni in zadovoljni so s tem, kar jim rodi domača zemlja, in če morejo na jesen prodati kak rep iz hleva.

V teh idiličnih Vodich je ženska po imenu Šopka. Pridna je kakor vsi Vodičani, le toži venomer, da jo hodi ponoči »tlačiti mōra«. Nekateri trdijo celo, da izhaja Šopka iz rodovine čušperskih grofov. Seveda so se ljudje, katerim je to razodela, zanimali in prečuli noč ob njej, a mōro je videla le Šopka. Pravi pa še, da mōra ne hodi redno vsako noč, ampak le tedaj, če ni izmučena. Reva je iskala zdravila že po vsej okolici, ali pravega leka, s katerim bi odgnala to nadležno stvar, le ni mogla najti. Končno ji je nasvetoval nekdo, naj nastavi k svoji postelji brano tako, da se bo po-drla nanjo, ko jo bo prišla »tlačiti«. Tako je tudi sto-rila. Ponoči se je brana res zrušila. Toda žrtev je postala uboga mačka, ki je ponoči pridno stikala po sobi in prežala na miši in podgane. V kolikem veselju je zaspala tisto noč Šopka! V srcu je že sklenila, da bo šla tistemu, ki ji je to zdravilo nasvetoval, tri dni delat. Ali kako presenečena je bila jutraj, ko je videla, da je pod brano poginila sosedova mačka. Me-nila je pač, da tudi mōra tako mijavka, kadar pride v stisko. Proti mōri bo pa treba spet iskati uspešnejše zdravilo.

POPRAVEK

V današnjem »Slovenču« se je pri objavi oglasa kina »Union« naredila neljubla pčmota, da je stavec zamenjal kino »Union« s kino »Matica«. Torej film »Mir na Renu« se predvaja v kinu »Union«, ne pa v »Matici«.

Filmi

»Poslednji raketerji«. (Kino Matica.) »Warner Brothers« so kos vsaki snovi, še iz gangsterske znajo napraviti znošno filmsko delo, ki mu dinamika ne temelji v zunanjih učinkih, ampak v podčrtavanju zna-čajev in karakteriziranju problemov. Tako jim je uspel tudi film »Poslednji raketerji«. Delo je režiral znani Lloyd Bacon, glavne vloge pa so ustvarili odlični George Brent, Humphrey Bogart in Gloria Dickson. Dejanje je ves čas napeto, ni banalno kakor smo ga v podobnih delih vajeni, ampak utegne prikleniti po-zornost tudi tistemu gledalcu, ki sicer z vsako rečjo ni zadovoljen.

Spomenik vojnim žrtvam v Št. Janžu na Dravskem polju

Zadnjo nedeljo dopoldne je bil v prijaznem Št. Janžu na Dravskem polju slovesno blagoslov-ljen in odkrit lep spomenik vojnim žrtvam iz šentjanške župnije. Pomenljivo slovesnost so ozna-nili streli iz toplicev na vse zgodaj v nedeljo. Pred pol deveto uro so se zbrali pred Društvenim do-mom domači gasilci z godbo iz Tezna pri Mari-boru, fantje in dekleta z mladenkami v kirojih in številni domačini. Izpred Društvenega doma se je razvil spreved ter krenil mimo pokritega spome-nika v župnijsko cerkev. S prižnice je razložil pomen v zgodovini najžalostnejše 25-letnice pri-četka svetovne vojne bivši vojni kurat g. Januš Golec iz Marihora, kateri je tudi daroval za padle vojake št. janžke župnije sveto mašo.

Po službi božji se je zbrala vsa množica okrog spomenika, ki stoji pred glavnim vohodom v cerkev na najlepšem prostoru v Št. Janžu. — Godba je zaigrala državno himno, pevci so za-peli »Oj Dobrodo« in domači župnik in duh. svetnik Fr. Polak je po končanem nagovoru slo-vesno blagoslovil spomenik s štirimi ploščami iz črne granita, v katerem je vklesanih 84 imen, med svetovno vojno padlih fantov in mož. Sledil je govor bivšega kurata Goleca in zahvala doma-čina vsem onim, kateri so pripomogli s prasto-vojnimi denarnimi darovi k postavitvi spomenika, ki bo stoletja opominjal, koliko nesrečnih žrtvev je zahtevala svetovna vojna v Št. Janžu. Pomen-

Skrivnost smrtne megle

Devorny ga je s pomenljivim pogledom pogledal. Ni vedel, če naj se smeje ali naj postane končno surov. Sklenil je pa, da bo ugotovil, kako daleč seže iznajdljivost tega moža v od-večnih vprašanjih.

»Barve,« je dejal potrpečljivo.

Vztrajni krčmar se je zvito zasmejal. Ze dvajset let bivam tukaj, pa točno vem. Prej so Lammerleyi res proizvajali barve, toda sedaj... hm...

V Devornju se je na mah zbudila želja, da bi se pogo-varjal.

»Kaj naj bi vendar drugega proizvajali?« je vprašal ravno-dušno in se malomarno igral s svojo cigareto.

Bellorini se je sklonil naprej in dvignil obrvi, kot bi hotel veliko povedati.

»Plin,« je zašepetal. »Strupeni plin!«

»Neumnost!« je vzkliknil Devorny in odmahnil z roko. »Pa zakaj vendar stojite? Prinesite mi limonado in pokadite dobro cigaro z menoj!«

Dve minuti kasneje je sedel krčmar poleg Devornja in z užitkom kadil svojo najdražjo cigaro. Petnajst minut kasneje je bil Devorny za dvajset dolarjev revnejši, toda Bellorini se je še vedno okleval izdati, odkod ima svoje posebne podatke o proizvodih tovarne Lammerley.

Devorny je v mislih preklel suho Ameriko. Dve leti je delal v Londonu in vedel, da je alkohol še mnogo boljše po-magal razvezati jezik kakor dolar.

»Svar je bila takale,« je dejal končno krčmar potem, ko je stisnil v žen nadaljnjih dvajset dolarjev. »Bil sem nekoč po-

noči v Tomovi »Prepovedani kleti«. No ja, že tako pride, — okrog polnoči sem moral zadremati. Gotovo pa je, da sem ležal pod mizo, ko sem se zbudil. Bilo je že približno okrog tretje ure, a gostilna je bila že precej prazna. Ko sem se hotel pobrati, sem nenadoma zaslišal... No, ne morem povedati... zares, ne morem...«

»Čujte,« je dejal Devorny prilično jezen. »Sedaj nimam nobenega denarja pri sebi. Toda prinesem vam še petdeset dolarjev, — lahko se zanesete na to! Morda ne boste verjeli mojemu enostavnemu zatrdilu...«

»Seveda bom!« ga je prekinil hitro Bellorini. »Vaša be-seda je pri meni prav toliko vredna kakor gotovina, sir.«

Devorny ni imel časa, da bi se tem besedam čudil, kajti krčmar je hitro nadaljeval prekinjeni razgovor:

»Torej čul sem govoriti dva moža... Sedela sta pri mizi zraven moje in seveda nista stila, da bi mogel jaz razumeti skoro sleherno besedo njunega tihega pogovora. Oba sta bila precej pijana, — vsaj njuno vedenje je bilo tako. Vendar pa sem kmalu opazil, da je moral biti eden popolnoma trezen ter se je pijanega le delal. Izpraševal je pijanega, in kako ga je izpraševal! Bajno! Kot... kot...« — Bellorini je mukoma skušal najti pripravno primerjo, — »kot... kot kak detektiv. Pri tem se je pa zmerom delal, kakor da bi bil tudi on oka-jen. Oni drugi, pijani, je bil — kakor se je dalo med razgo-vorom razbrati — inženir... pri Lammerleyu... da... in... pripovedoval je...«

»Halo! Dve kavi!« je zatulil nek delavec čez vso gostilno. Devorny bi ga za motenje kar najrajši oklofotal. Seveda! Krčmar je odracal stran. Prekinitev se je zdela, da mu je prišla prav kot nalašč. Kaj ga morda grize vest? Toda zakaj neki? Bil je vendar popolnoma neodvisen od Lammerleyev...

Devorny je sedel, si belil glavo in poskušal prerešati sam pri sebi vse, kar je bil slišal. Brez dvoma je vedel krčmar nekaj važnega. Morda pa se je tukaj ponudila prilika, da bo izvedel prav tisto, kar je on, Devorny, tako vneto raziskoval. Toda, če je bil to sploh slučaj? Bellorini je bil v svojem po-govoru preveč trdovraten... Morda... Sicer pa, saj se bo dalo to še ugotoviti. Preneumno pa je, da ga pokliče prav v odločilnem trenutku!

Devorny je nevoljen pogledal. Skupina delavcev v nasprotnem kotu gostilne ga je motila s svojim glasnim kričanjem in smehom. Pa kaj bi! Naj le kriče! Prepovedati jim tega ne more, končno pa...

»Bodite vendar mirni! Pustite ga, naj pripoveduje naprej!« je nekdo glasno in odločno zakričal, a že skoro isti hip je nastala popolna tišina. Devorny je prijel za svoj vžigalnik, da bi si prižgal cigareto, toda njegova roka je nenadoma obstala na pol poti, njegove oči so zastremle, a obraz se mu je napel.

»In deževalo je, sir!« je slišal znan glas. »Deževalo je štiri-deset dni in štirideset noči nepretrgoma...«

Hip nato je Devorny skočil pokonci, kakor da bi na odru slišal svoje geslo. To je bil vendar Alfonso! Njegov sluga Al-fonso, ki je imel nalogo varovati pravega grofa!

Z muko se je Devorny umiril. Odcapljal je, ne da bi izdal svojo naglico, proti skupini in vrgel pogled čez ramena mož. Res! Tam je sedel njegov Alfonso! Toda, kakšen je bil na zu-naj?! Suknjič raztrgan in umazan, lasje razmršeni, brada ne-obrita... Ovratnik in samovoznica sta sploh manjkali. Celu tukaj, v sredi med ne preveč lepo oblečenimi delavci je bila močno opazna njegova zanemarjena obleka.

Držal je roko — umazano in neumito — stegnieno in pri-digoval:

Od tu in tam

25-letnice svoje zmage pri Ceru se s ponosom spominjajo Srbi te dni. Iz spominskih člankov, ki jih objavljajo prestolniški časopisi ob tej priložnosti, se da razvideti, s kakšnim zanosom so se Srbi borili proti sovražniku, medtem ko je vodstvo avstroogrške vojske bojni pohod jemalo vse premalo resno. Večje kolone avstrijskih vojakov so korakale na bojišče z godbami in so jih srbski vojaki dostikrat presenetili. Vednevsna bitka, ki se je bila med obema armadama, je prinesla končno sijajno zmago Srbom, med katerimi so se v največji meri odlikovali prav konjeniki, ki so s svojim prodorom v sovražnikovo zaledje razbili fronto. Zmaga je bila nepričakovana in prav zato so bile tudi avstrijske izgube v primeri s srbskimi ogromne. Sovražnikova vojska se je morala v divjem begu umakniti čez Drino in Savo.

Z drugovercem je pobegnila od doma mlada 21-letna muslimanka Fata Husejinović iz Mostarja. Med muslimani so izredno redki primeri, da se muslimanka odloči pobegniti z drugovercem in se z njim celo poroči. Toda tako izjemo je naredila Fata. Zaljubila se je bila v krojača Toma Špolarija, ki je bil oženjen in bil oče enega otroka. Ko se je krojač s svojo ženo sprl in z otrokom pobegnil od nje, se je hotel poročiti s Fato. Tedaj pa so nastopili Fatini roditelji in zakon preprečili. Toda zaljubljena Fata je čakala tako dolgo, da je izpolnila 21 let. Takrat je pobegnila v Sarajevo k Tomu. Njeni starši so jo sicer naznanili policiji, pa vse skupaj ni nič pomagalo, ker je dekle dokazalo, da je že polnoletna. Krojač je prestopil v islam in se nato s Fato poročil. Drogodek je še toliko bolj svojski, če upoštevamo, da je Fata iz plemiške družine, hčerka nekdanjega bega.

Izvoz svinj iz naše države se je spet poživljal. Pojavila se je bila namreč Slovaška kot kupec, obenem pa tudi Češka. V Slovaško se bo lahko izvozilo vsak mesec po 40 vagonov svinj in 20 vagonov slanin ter več sto vagonov živih svinj. Zaradi tega se je cena ucvrtila in velja danes zvin za 9,50 din. Pač pa je skoraj prenehaj izvoz svinj in goved v Palestino in Egipt. Izguba je za naše gospodarstvo toliko večja, ker sta ti dve državi kupovale večje količine in sta vse plačevali v devizah.

Pastirja, ki je pasel na travniku njegovega očeta, je ustrelil akademik Radičević Rakonjac iz Globocva pri Prištini. Radičević oče je umno obdeloval svojo zemljo, vendar pa je imel s svojo družino preveč posla, da bi se za vsako drobnarijo zanimal. To pa so izrabili sosede in dostikrat naglani svojo živino na njegovo travo. Tako je sin Radičević zagledal soseda Ramuša Ramadaničevića, kako pase na nepokošeni otavi. Pognal je živino in odšel. Ko pa se je vrnil, je videl, da je Ramuš živino nalašč pognal nazaj na travnik. Tedaj sta se začela pretekati, nakar je pastir pograbil palico in začel akademika mlati. Pri tekle so pa še drugi ljudje in vsi mahali po Radiču. V fantu pa je zavrela kri, da je potegnil samokres in pastirja z enim strelom ubil.

Kar štiri težje prometne nesreče so povzročili oni dan v Sarajevu pijani ljudje. Dve pijani ženski, ki sta potočili kolovratili po mestu, sta zalezli pred avtomobil, ki ju je podrl in težko pokodoval. Kmalu nato sta trčila tovorni avtomobil in neka kočija. Kočijaž je obležal nezavestno. Proti jutru pa je pijani kolovratil zavozil v 2 kmetici in ju podrl.

Zaradi nedovoljenih operacij sta morala v zapor zdravnik dr. Pavlovič in njegova žena dr. Pavlovič, ki je bila upravnica bolnišnice v Loznici. Oba sta že več let nemoteno izvrševala operacije za odpravo plodu in zaračunavala pacientkam velike nagrade. V mestu so o teh zločinah ljudje mnogo govorili, šele nedavno pa je postala na te govore pozorna oblast. Prepogostokrat se je namreč zgodilo, da je umrla ta ali ona ženska v sumljivih okoliščinah. Ker pa je bila operacija izvršena v bolnišnici, je bilo težko zdravnikoma dokazati krivdo. Pač pa se je afera odkrila, ko so začele deževati brezimne prijave. Zločinska zdravnika sta morala v zapor in v kratkem bosta prišla pred sodišče.

Več kot trideset ubojev iz maščevanja ali krvne osvete so zabeležili v vasi Martinovič pri Andrijevici. Krvna osveta je spravila skoraj polovico vaščanov v dolgoletne ječe. Pred tremi dnevi pa sta padli spet dve žrtvi. Pred letom je bil ubit Asan, sin Magdama Balidemića. Oblasti so sicer prijele Tahirja Čekića, toda zaradi pomanjkanja dokazov so ga izpustili. Asanov oče pa je zmerom prežal na priliko, da bo smrt svojega sina maščeval. Ko sta se pred tremi dnevi s Tahirjem na samem srečala, je morilca svojega sina ubil. Še istega dne pa se je Tahirjev brat maščeval tako, da je ubil Magdemovega brata Čuna.

Zverinskega morilca in razbojnika Patka Radulovića so obesili včeraj na dvorišču okrožnega sodišča v Velikem Gradšču. Radulović je bil letos januarja z dvema tovarišema vdrl v hišo kmetar Miloradovića, da bi nakradel dukate. Preplašenega gospodarja je zagledal na postelji in ga ustrelil. Nato je nečloveško mučil ženo, ji odsekal obe roki in jo tako potolkel, da je kmalu umrla. Ko pa je hotel ubiti še 13 letnega otroka, je zaslišal svarilno znamenje svojega tovariša, ki je stražil, in nato pobegnil. Toda še nekaj dni po tem so ga orožniki prišli in oddali sodišču. Njemu so odmerili smrtno kazen, pomagatu pa do smrtno robijo, tretji pomagati pa je bil že prej na begu ubit. Smrtna kazen je bila izvršena včeraj zjutraj.

Hrvaške kraje silno rad obiskuje »vodja« Dimirije Ljotić. Vsakokrat, kadar se pojavi, doživi neprijetne trenutke, kajti ljubeznivi Hrvatje mu ne puste niti govoriti, še manj pa mu privoščijo počitka ob morju. Pred kratkim se je Ljotić pripeljal na Hvar in se nastanil v hotelu »Slavija«. Komaj se je ta več razširila, so se zbrali Hvarčani in začeli burno protestirati proti nevklicnemu gostu. Prišlo je celo do pretepa, dokler nazadnje ljudje niso obklopi hotel in čakali na Ljotića, da se bo podal na ladj. Ljotić pa se je na skrivaj izmuznil iz zagate in odpotoval v vsej tišini s Hvara.

Za zvestobo svojemu narodu v borbi za pravice so se izjavili hrvaški učitelji, ki so zborovali včeraj v Zagrebu. Njihov predsednik Marinić je naglašal, da za hrvaškega učitelja ni mesta v kakšni reakcionarni organizaciji, temveč le tam, kjer je ves narod. Dalje so naglašali učitelji svoj željo, da se jim da stalnost in avtomatično napredovanje pri plači. Končno pa prosijo za uređitev šolskega pouka, kajti na hrvaških šolah se čuti veliko pomanjkanje učenih moči. Značilno je, da je zborovanju prisostvoval poseben odposlanec Jugoslovanskega učiteljskega združenja iz Beograda.

V mariborski okolici cvete razbojniška romantika

Roparska tolpa, ki so jo iskali v Slovenjem Gradcu, se je zadrževala v Mariboru. Usodna ljubezen rokovernjaškega vodja

Maribor, 16. avgusta.

Prebivalci zapadnega Pohorja iz slovenjgorske okolice si bodo oddahnili. Več kot mesec dni so živeli v neprestanem strahu pred razbojniško tolpo, ki je izvršila v njihovih krajih nekaj izredno drznih napadov ter ji oblasti na nobeni strani niso mogli priti do živega. Sedaj pa je ta tolpa razpršena in večina razbojnikov je pod ključem. Zasluga zato gre vrlim orožnikom v mariborski okolici, predvsem v Studencih. Sedež te razbojniške družbe ni bil namreč kje na Bohorju, kakor se je domnevalo, temveč v mariborski okolici, kjer se vedno cvete prava

bujna razbojniška romantika

Večje mesto s svojo zelo gosto naseljeno okolico je za skrivanje rokovernjaške tolpe dosti prikladnejše, kakor še tako samotni pohorski gozdovi. Tam v samotni paše tujec dosti prej v oči domačinov in je dosti bolj izpostavljen, kakor pa v mariborskih predmestjih, kjer kar vtone v množici klatežev, brezposelnih temnih tipov in podobnih ljudi, ki jih mesto vsak dan bruhaja iz sebe, obenem pa jih privlači iz daljnjega zaledja. V mariborski okolici sta znani takšni zbirališči Betnavski gozd na desnem bregu Drave in Grajski gozd za Tremi ribniki na levem dravskem bregu. Oba gozda sta zelo gosta zaraščena ter obezeta, tako da nudita klatežem vseh vrst idealna zatočišča. V goščavah je vedno vse polno ljudi, ki imajo nekaj na vesti. Navadno so dobro organizirani in imajo svoje straže, ki jih svariijo pred razcijami, privoščijo si pa tudi zabavo. Ženske družbe jim ne manjka, zdaj so te džungle tudi zatočišče propadlih deklet, ki imajo strah pred mestno policijo ter se vlačijo po okolici. Včasih se obhajajo v teh skrivališčih prave gostije, pije se in je, da je veselje. Kadar dežuje, pa se klateži zatekajo pod šupe in senike v okolici, spet hodijo na slamo pri okoliških kmetih ali pa na vagono na Tezmem in na železniškem trikotu, boljši rokovernjači, ki imajo denar, pa si najdejo prijatelje v mestu ali predmestjih, ki jim nudijo streho in jih skrivajo pred zasledovanjem. Takšna je ta predmestna rokovernjaška romantika, ki kljub vsem preganjanjem in zasledovanjem zločincev po policiji in po orožnikih bujna cvete.

Pomota v osebi rokovernjaškega poglavarja

Kakor smo že v uvodu omenili, je tolpa, ki so jo polovili studenjski orožniki, rokovernjaška okrog Slovenjgradca ter po zapadnem Pohorju. Izvršila je večje število drznih napadov. Pri roparski pokusku so napravili na župnišču pri Sv. Primožu. Ko so že izruvali z okna železno o mrežje, se je župnik prebudil ter je z nekaj strelci rokovernjače preganjal. Nato so obiskali nekega posestnika v sosesčini ter mu zaklali v svinjaku 50 kg težkega prašiča. Žival so kar v evinjavu razdelali ter ji odrezali glavo, čreva so razvezali po plotu, meso pa so odnesli ter ga v gozdu spekli. Po tej pojedini so nekaj dni mirovali, potem pa so se znova pojavili na Plešiču, kjer so izvršili dva razbojniška napada. Vdrla so pri belem dnevu v hišo posestnika Franca Zigarta, katerega so zvezali, mu vzeli puško z naboji ter 140 din. Potem so skušali vdreti v hišo njegovega sosesa, kjer ni bilo nikogar doma. Eden od rokovernjačev se je povzpel na streho, skotil katera je prišel v hišo ter vzel zavoj blaga, ki so ga prodali za 60 din. Po nekaterih drugih večjih in manjših razbojstvih so končno izvršili velik roparski napad na gostilno Marije Pečolar v Legnu pri Slovenjgradcu. Ob tej priložnosti so streljali, kakor da je vojska ter so odneali prestrašene gostilničarki 1200 din gotovine. Nato se je za razbojniko izgubila vsaka sled. Oblasti in ljudje so ta razbojniška pripisovali že večkrat predkaznovanemu Jožetu Pečovniku iz Sel pri Slovenjgradcu, ki je prišel letosno pomlad iz kaznilnice ter se je klatil neznanu kje. Mislili so, da dela Pečovniku pri teh pohodih družba neki Franc Zajc, ki je istotako nevaren tujemu imetju. Pečovnika in Zajca pa so spravljali še v zvezo z znanimi zločinci v Savinjski dolini, katere pa je izvršil tolvaj Grebenšek s svojo tolpo. Končno pa se je sedaj pojasnilo, da sta Pečovnik in Zajc popolnoma nedolžna pri teh razbojstvih, katere je izvršil v resnici 28letni Alojz Rogan, nazvan med rokovernjači »Džur« iz Rogoševcev v Prekmurju. Pomagali pa so mu Milan Peša, 23letni brezposelni delavec in nevaren tat, 30letni rudar Franc Knez in Karl Kupnik, nazvan »Pohorec«. Slučaj je pomagal, da so to tolpo razkrinkali ter večino članov spravili na varno.

Usodna ljubezen

Pri razkrinkanju je pomagal oblastem slučaj, s katerim niso računale, ki pa je bil že večkrat usoden za razbojniške poglavarje. Bila je to ljubezen, ki jo je gojil vodja rokovernjaške tolpe Alojz Rogan do 28 letne Pavle Vizovnik. Ta je živela v skupnem gospodinjstvu v Studencih s čevljarjem Ivanom Jazbinškom. V njunem stanovanju so se zbirali večkrat razni temni elementi. Zahajal je tja tudi Rogan — »Džur« s Pešo, Knežom in »Pohorec«. Stasiti Džur se je Pavli zelo dopadel, pa se je razvnela med njima ljubezen, za katero pa je Jazbinšek kmalu izvedel ter je Rogana zapodil. Zaljubljenca pa sta se potem še shajala in sicer v Betnavskem gozdu. Ljubosumni Jazbinšek pa je tudi za to skrivališče izvedel. Preteklo nedeljo je šel iskat svojo Pavlo v Betnavski gozd ter jo našel v družbi svojega tekmeča Rogana. Ko je Džur začel očiti, da mu je ugrabil ljubico, se je ta razjezil ter je ubogega čevljarja neumiljeno pretepel. Ves v gnevu zaradi batina in ljubosumnosti se je Jazbinšek podal iz betnavskega gozda naravnost k orožnikom ter jih je opozoril, da se skrivajo v gozdu nevarni ljudje. Orožniške postaje v Studencih, na Tezmem in v Radvanju so potem takoj priredile skupaj s številnimi civilisti velik pogon, pri katerem je Rogan s Pavlo sicer ušel, zato pa je padel orožnikom v roke Pečovnik in Kupnik.

Rogan se maščuje

»Džur« je kmalu zvedel, kdo ga je izdal, pa je še isto noč prišel v Studence, vdrl k Jazbinšku ter z njim pošteno obračunal. Spet ga je na vso moč pretepel ter mu z nožem razrezal ves obraz. Naslednjega jutra pa je pobegnil s Pavlo Vizovnikovo. Oba sta se odpejala v mestnim avtobusom do Slivnice, od koder sta odšla peš v neznan smeri. Sumijo, da sta se podala v Savinjsko dolino, kjer bosta skušala dobiti posel pri obranju hmelja. Rogan je zelo nevaren razbojnik, pa je zato potrebno, da sodelujejo vsi ljudje z orožniki pri njegovem zasledovanju. Je 173 cm visok, suh, črnega obraza, oblečen v temnomodro obleko, brez klobuka. Pavla Vizovnikova pa je srednje postave, okroglega obraza, lase ima pristržene, najlažje pa jo je prepoznati po tem, da ima levo oko iz stekla. Kdor enega izmed obeh vidi, naj ga prijavi najbližjim orožnikom.

Veliki načrti razbojnikov

Roganu se je sicer beg posrečil, oba njegova najzvestejša tovariša, Kupnik »Pohorec« in pa Milan Peša pa sta v rokah pravice. Oba sta že vse priznala, glavno krivdo pa zvrčata na Rogana in Kneza, ki ju še iščejo. Iz njunih priznanj in pa iz pripovedovanja Pečovnika pa se vidi, da je imel Rogan velike razbojniške načrte, katerih pa ni mogel več uresničiti. Tudi Pečovnik se je namreč zadnje dni spoznal z Roganom. Sestala sta se v Magdalenskem parku, potem pa sta šla skupaj spat na vagono v trikotu. Rogan je Pečovnika nagovarjal, naj pristopi k njegovi bandi ter mu je razlagal, kako bodo izvršili več velikih razbojstev v mariborski okolici. Najprej so nameravali napasti župnika Bračiča v Limbušu, potem pa nekatere bogate okoliške gostilničarje in trgovce. V župnišče v Limbušu je poslal Rogan že Kneza, ki je vzel tam krstni list. Bila pa je to le pretveza, da si je lahko notranjost in dohodek v župnišču dobro ogledal.

Strah pred razbojniki

Kakor smo že omenili, se bodo sedaj najbolj oddahnili prebivalci slovenjgorske okolice. — V kakšnem strahu so živeli pred razbojniki, kaže najbolj sledeč primer iz Starega tega pri Slov. Gradcu. Tam so orožniki prijaviili sodišču Ivana Krebsa, posestnika sina Alojza Ocepka ter njegovo sestro Marijo Ocepko, ker so med ljudmi razširili vest, da bo prišel razbojnik Pečovnik s svojo tolpo v Stari trg ter bo vlomil v hiše premožnih domačinov. Vsa vas je bila zaradi tega nekaj dni noč in dan na nogah, močne straže so ponoči varovale vse dohode, po vasi pa so križarile oborožene patrulje.

Športne vesti

Češki plavalci v Ljubljani

V soboto in v nedeljo zvečer bodo na plavalniški SK Ilirije ob Gosposvetski cesti nastopili člani CPK-a (Česky plavecky klub). Srečali se bodo z ljubljanskimi podvezno reprezentanco, katero bodo sestavljali plavalci SK Ilirije. Česky plavecky klub je bil že večkrat češki prvak. Letosnji prvaki v posameznih disciplinah so: Novotny (400 m prosto), Buchta (100 m hrbtno), Sehrig (200 m prsno). Izborna je štafeta 3x100 m, prav dobro, pa tudi waterpolo-moštvo. Ljubljanci bodo nastopili v najmočnejši postavi s Cererjem in Wilfanom, ki bo igral na 100 m hrbtno in na 100 m prosto. Srečanje pa bo zanje klub temu predstavljalo izredno težavno preskušnjo. Tekmovanje bo oba dneva pričelo ob pol 9 zvečer. Vstopnice si lahko kupite že prej v trgovini »Sport-Kmet« na Aleksandrovi c.

Nekaj vesti v kratkem

V nedeljo bo v Ljubljani igralo moštvo zagrebške Concordije, ki je v prvi tekmi premagalo našega ligaša SK Ljubljano s 3:1. Tekma bo na igrišču SK Ljubljane in bo odigrana ob vsakem vremenu.

V Zagrebu bo v nedeljo igral Rapid iz Bukarešta, ki bo nastopil proti Gradjanskemu. Rapid bo nastopil s svojo novo akvizicijo. Šipšem, Gradjanski pa bo preizkusil nekatere svoje nove pridobitve, zlasti bivšega člana sarajevske Slavije, Matkela.

V »Zbor nogometnih sodnikov« pristopa po vsej državi čedalje več članov. Ker bodo kmalu pričele tekme v hrvaško-slovenski ligi, je bil sestavljen tudi še poseben odbor za delegiranje sodnikov k posameznim tekmam. V tem odboru so trije sodniki iz Zagreba in en sodnik iz Ljubljane.

Jutri, 18. t. m. prične atletski troboj mest. Spet se bodo v lahki atletiki pomerile mestne reprezentance Ljubljane, Zagreba in Belgrade. Tekme bodo v stadionu na Svetih v Zagrebu ter bodo pričele ob 5 zvečer. Prvi dan je na sporedu 5 disciplin in sicer: finale v teku na 10.000 m ter finale v metu diska na helenski način, dalje pa bodo še izločilna tekmovanja v teku na 110 m z zaprekami, 400 m z zaprekami in v teku na 200 m.

Belgrad, 17. avg. m. Te dni je BSK dobil ponudbo od madžarske nogometne zveze za gostovanje v Budimpešti. BSK bi moral igrati to soboto svojo tekmo z madžarskim nogometnim zastopstvom, nakar bi Madžari 27. avgusta gostovali v Varšavi.

Tolovaja Salaja pajdaš Anžur obsojen na 3 leta robije

Ljubljana, 17. avgusta.

Razprava proti Jožetu Anžuru, pajdašu tollovaja Salaja, ki je bil letos 18. januarja pred ljubljanskim okrožnim sodiščem obsojen na 9 let robije zaradi različnih vlomnih tatvin, je trajala dobre 4 ure ter je bilo zaslišanih več prič. Jože Anžur in tolovaj Salaj sta bila prav intima prijatelja in sta se pred leti spoznala v mariborski kaznilnici. Anžur je bil leta 1926 pred ljubljansko poroto obsojen na 5 in pol leta težke ječe zaradi drznih vlomov, ki jih je s svojo tolpo izvrševal v tovorne vagono na zaloškem kolodvoru ter odnašal velikeanske množine manufakturnega blaga, sladkorja in tobačnih izdelkov.

Državni tožilec je Anžuru naprtil več velikih vlomov, ki pa jih je trdovratno tajil in navajal prav dobro premišljene alibi-dokaze za svojo nekrivdo. Tolovaja Salaja, ki je zahajal na njegov dom, sploh ni hotel poznati.

Vlom pri posestniku Lovšetu

Obtožnica je najprej navajala, da je Jože Anžur, samski delavec, star 35 let, skupno z Ignacijem Salajem in Ivanom Kristlom ponoči 18. maja lani vlomil pri posestniku Janezu Lovšetu v Smartnem od Savi in mu odnesel lepo harmoniko, precej mesa in drugega blaga v skupni vrednosti 4000 dinarjev. Harmoniko so pozneje našli na Anžurjevem domu. Anžur je udeležil odločno tajil in zlasti zanikal, da bi bil on izdelal in zasnoval načrt za ta vlom. Ivan Kristl in Salaj pa sta ga za ta vlom močno obremenila. Anžur je skušal na vse pretege, da bi ovrgel važnost in verodostojnost obeh prič. Salaja ni hotel še pred sodniki poznati in je zatrjeval, da ga prvič vidi tukaj-le pred sodiščem.

Dva velika vloma v ljubljanske trafike

Državni tožilec g. Branko Goslar je dalje obtožil Jožeta Anžura, da je skupno s Salajem ponoči 15. junija lani vlomil v trafiko Ivanke Mu-

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Baromet. sklo stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Ubelnost (0-10)	Veter (mer. jakost)	Pada-vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	763,3	20,1	11,6	80	8	SSW,	0,5 dež
Maribor	762,1	16,7	13,0	80	6	NW,	5' dež
Zagreb	761,7	22,0	10,0	90	7	NE,	1,0 dež
Belgrad	761,6	22,0	15,0	70	6	NNW,	—
Sarajevo	760,4	24,0	10,0	60	5	NE,	—
Vis	761,5	28,0	16,0	80	2	WNW,	—
Split	759,6	30,0	18,0	30	4	WNW,	—
Kumbor	759,1	25,0	22,0	80	4	NE,	7 dež
Rab	761,6	23,0	16,0	60	8	NE,	0,4 dež
Dubrovnik	758,1	27,0	22,0	50	3	W,	—

Vremenska napoved: deloma oblačno in spremenljivo vreme.

Koledar

Danes, četrtek, 17. avgusta: Liberat.
Petek, 18. avgusta: Helena.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Slovenjgorski kmečki tabor. dan slovenskega delovnega in kmečkega ljudstva, manifestacija slovenske in stanovske misli ob severni meji bo v nedeljo, dne 3. septembra 1939 v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Celodnevni spored: Blagoslovitev prapora Kmečke zveze, ljudsko zborovanje na prostem, igra »Slovenskega kmeta poveste. Začetek ob 9. koncu prireditve ob 16. Govorijo: minister g. Snoj, dekan g. G. Gomilšek, poslanec Brodar in drugi. Dobre železniške zveze od vseh strani za prihod in odhod iz Maribora. Poslušajte se nedeljskih kart. Iz Maribora po Slovenskih goricah v Sv. Lenart znižana vožnja z avtobusi na obo strani. — Organizacije KZ in JRZ, organizirajte udeležbo! Pošiljajte prijave o številu udeležencev! — Okrajna kmečka zveza Sv. Lenart.

Objave Ljubljanskega velesejma

Razstava sadja bo prikazala na letošnjem jesenskem velesejmu od 2. do 11. septembra vsa sadna plemena in vrste, ki so v septembru sposobne za razstavo, in sicer v naravi, modelih in slikah. Podrtana bo važnost sodobne kmečke uporabe sadja, zlasti sušenja. Razstavljene bodo razne vrste sušilnic v modelih in slikah, kakor tudi koli: domačega izdelka za kuhanje meze, sterilizatorje in Most-Max kante za pripravljanje in shranjevanje sadnih sokov. Razstavljene bodo tudi Lanič-aparati za konzerviranje sadnih izdelkov v drozih. — Sadjarsko in vrtnarsko društvo izda za to priliko posebno poučno knjižico o pripravi sladokosov, ki bo obiskovalcem na razpolago.

Slovenija mora uvažati sočivje. Naša zemlja ni dovolj rodovitna, da bi se mogli preživljati na nji vsi njeni prebivalci. Slovenija spada med pasivne pokrajine in mora med drugim uvažati tudi sočivje. Lahko bi pa pridelovala sama toliko sočivja, da bi ga ne bilo treba uvažati, vsaj ne čez poletje, ko je naše podnebje za sočivje zelo prikladno, dočim pritiska na jugu prebuda vročina. Slovenija bi lahko poletni celo izvažala sočivje v južne kraje, v Primorje in Dalmacijo. V tem pogledu bo zelo zanimiva in poučna razstava na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. septembra, kjer bomo videli pomen izvoza sočivja, njegovo konzerviranje, pakovanje itd. Marsikdo, ki mora hoditi okrog brez dela in trpeti pomanjkanje, bi si lahko s pridelovanjem sočivja služil vsakdanji kruh. Razstava na velesejmu naj bi zato vzbudila še posebno pozornost med tistimi, ki jim prede trda za obstanek.

Okrog 25 milijonov din za gobe dobi vsako leto Slovenija. Zasluge pride v roke poglavitno revnejšim slojem. To narodno premoženje na nji vse manj podvojiti, ako bi nabirali poznali vse porabne gobe. Zato bo nudil priliko ljubljanski jesenski velesejmu od 2. do 11. septembra 1939, kjer bo prikazana prva razstava gob (naravne gobe vseh vrst, kar jih bo takrat dobili; nadalje umetniško izdelani modeli, kratka navodila, najboljše slike itd.). Poleg te razstave priredi odlična ljubljanska trdnjava Sever & Komp. razstavo za praktično izkoriščanje gob (stroj za rezanje gob, način pravilnega pakovanja, različne vzorce suhih gob, gobji prašek, gobji izvleček [ekstrakt], konzerviranje gob v kisu in slanici itd.). Za obe razstavi vlada še sedaj splošno zanimanje, posebno šole bodo trumoma prihajale.

Na Koroškem pod napačnim imenom

Naposled je bil Jože Anžur obtožen, da si je prilistil tuje dokumente, da je služil pod napačnim imenom Viktor Marn v Borovljah in da je tam pokazal vojaško ispravo, glasečo se na ime Viktor Marn. Prav ta listina, ki so jo pozneje koroški orožniki Anžuru vzeli in poslali na Jese-nice, je odkrila zagoneten umor Viktorja Marna, ki je bil lani spomladan izginil in ni bilo za njim nobenega sledu. Viktorja Marna pa je njegov brat France Marn sam umoril in ga nato zakopal v betonsko greznico na domačem dvorišču. Brat France je pozneje sam priznal fratorm in se tudi sam sodil v sodnih zapisih. France Marn pa je dal Jožetu Anžuru Viktorjev vojaški dokument.

Jože Anžur je bil le zaradi zločina vloma pri posestniku Lovšetu in zaradi prestopka nošenja napačnih listin obsojen na 3 leta in 15 dni robije. Zaradi pomanjkanja dokazov v smislu §-a 280 k. p. pa je bil oproščen od obtožbe glede drugih treh vlomnih tatvin. Anžur sodbe ni sprejel in je začel strašno grditi priče. Zatrjeval je: »Nedolžen sem! Močno vkleknemega je paznik odpeljal v sodne zapore.

Klobase, ki imajo kožo iz celofana

Zanimiva iznajdba, ki pomaga Nemčiji varčevati z devizami

Nemci so posebno v zadnjem času zelo iznajdljivi ljudje. In ta iznajdljivost je doma na vseh poljih. Na nemškem trgu vidiš lahko najrazličnejše novosti, za katere beremo v dnevnem časopisu tudi svojevrstno reklamo. Pomislite, kaj so nemški mesarji zdaj začeli izdelovati? Klobase, pri katerih ne uporabljajo navadnega živalskega črevesa, kakor je navada povsod drugod, pač pa črevo iz celofana! Za takšne klobase beremo na primer tole reklamo:

Klobase, ki se jim vidi v „dušo“

»Klobasa v živalskem črevesu vsekakor dobro prija, toda komu naj služijo tisti deli, ki jih od črevesa ni mogoče odstraniti in ki so tudi težko prebavljivi. Čisto naravno je, da jih moramo vreči psu ali mački, pa še te se z njimi ne zadovolje, če so preveč razvajene. Mi, ki kupujemo po mesnicah na videz izredno lepe klobase, pa smo dostikrat v dvomu, če so te klobase tudi v resnici tako dobre in okusne, kakor se nam zde na videz. Bojimo se, da ne bomo kupili »mačka v vreči«. Vseh teh dvomov pa smo zdaj rešili. Dobili smo klobase, ki imajo namesto živalskega črevesa celofan. Človeku kar zaigra srce, ko jih vidi. Kar pa je glavno — človek tem klobasam lahko »pogleda do dna, v dušo«, ker je to moderno črevo iz celofana čisto prozorno. Na prvi pogled lahko vidiš, kaj je mesar natrpal v to celofansko vrečko.

„Nepotrební pomisleki“

Številni kupci imajo samo nepotrebne pomisleke proti temu črevesju iz celofana. Da vseh teh pomislekov ne bo, naj navedemo nekaj odlik, zaradi katerih imajo »celofanske« klobase prednost pred navadnimi. V prvi vrsti je treba poudariti higienično plat kristalno prozorne celofanske vrečke, v čemer se ne more z njo meriti nobeno živalsko črevo. Razen tega v celofansko črevo lahko denemo najboljčije vrste mesa, ker je to črevo popolnoma brez duha in brez vsakega zoprnega okusa. Celofansko črevo varuje mnogo bolj duh klobase same, ker je nepropustno in tako niti pri kuhanju ne gre skozi celofansko vrečko nobena maščoba, kakor se to dogaja pri klobasah, ki so v živalskem črevesu. In pri sušenju ima celofansko črevo spet svoje odlične prednosti, ker je povsod enakomerno tanko. Pri prekajevanju dobe po vsej svoji površini enako barvo in imajo zdrav, nepokvarjen okus. Ker je takšno črevo tako, je tudi izredno lahko in je zato prave klobase več, kakor pa če bi bila ovita v živalsko črevo. Vsaka gospodinja se gotovo razveseli, ko vidi, da je kupila nekaj, kar prav za prav nima nobenih odpadkov. Za enak denar je dobila torej več hranilnih snovi. Celofansko črevo pa ima tudi to prednost, da ga je možno vsak čas in brez težave pogniti s klobase, ne da bi na njem ostal še tako majhen kosček mesa. Pri klobasah, ki imajo živalsko črevo, se nam to kaj nerado poreči.

Celofan je tudi užiten

Celulozna tvarina kot celofan ima podobne biološke sestavine kot koža pri sadju in je zato tudi užitna in prebavljiva. Ni je torej niti treba metati proč, pač pa jo lahko pojemo obenem s klobaso. Pa tudi če to celofansko kožico odstranimo, se klobasa sama na oko ne zdi neokusna, kakor je to dostikrat primer pri navadnih klobasah, ki imajo živalsko črevo. Pri teh se človeku res včasih zdi, da so jo oškrabale miši... Celofansko črevo lahko brez težave odstranimo s klobase, bodisi iz cele, ali razrezane. Če hočemo »ce-

lofanskot klobaso razrezati na tanke koščke, jo moramo prej malo zmočiti. Pri klobasah, katerih vsebina je čisto redka in jo lahko namažemo na kruh, vzamemo iz celofanske vrečke samo toliko, kolikor potrebujemo, ostalo pa spet zavijemo nazaj, ne da bi se taka klobasa čez nekaj dni pokvarila. Treba je samo dobro zavrteti oba konca, da ne pride v vrečko preveč zraka. Ta ostanek se niti ne pokvari, niti preveč ne posuši.

Prednosti, ki jih ima celofan, če ga uporabljamo pri zapiranju konzerv, se kažejo tudi pri klobasah. Skozi takšno črevo ne more priti ničesar, kar bi kvarno vplivalo, kakor je to primer pri klobasah v živalskem črevesu. Gladka površina celofanske vrečke pa tudi ostane vedno čista in je na njej izključena vsaka plesnoba. Tako je vsak ljubitelj klobas lahko vedno brez skrbi, da bi se s starimi klobasami zastrupil.

Prednost tudi v tem, da so lahko vse enako težke

»Celofanske« klobase so posebno mesarji pozdravili z velikim zadovoljstvom, predvsem, ker jih lahko zelo hitro in na lahek način delajo. Prednost takšnega najmodernejšega črevesa pa je še v tem, da je povsod enako široko, ne pa tu ožje, tam spet širše, kakor živalsko črevo. Zaradi te lastnosti lahko mesarji delajo čisto enake klobase, kar je zelo težko, če uporabljajo živalsko črevo, ki ni povsod enakomerno široko in debelo.

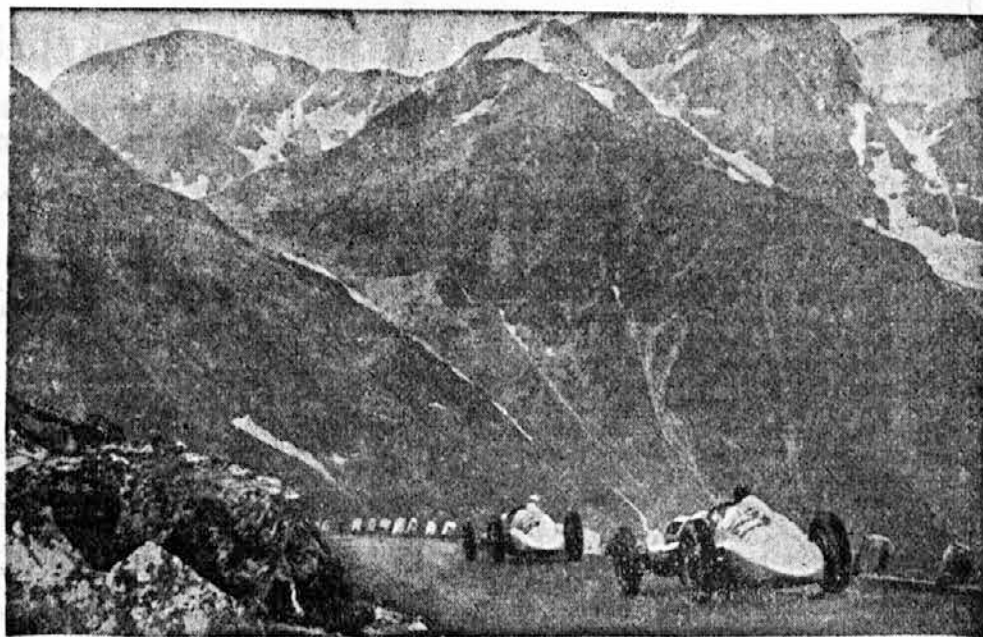
Spričo vsega tega ne more biti nobenega dvoma, da bo celofansko črevo, ki danes pomaga Nemčiji varčevati z devizami, zaradi svojih velikih prednosti v kratkem času vsaj v Nemčiji, če že ne tudi v drugih državah začelo uspešno izpodrivati živalsko črevo pri izdelavi klobas.

Eno drži: Najboljše so tiste klobase, ki so „počasi okrogle...“

To je prav za prav sama reklama za celofan — boste rekli. Da, toda tuja, zelo zanimiva in poučna. Zato smo to tudi napisali. Najbolj zanimiv pa je morda tisti gornji odstavek, ki govori o tem, kako se Nemcem zde neokusne že na prvi pogled klobase, ki so jim odstranili živalsko črevo in so potem na videz takšne, kot da bi jih bile oškrabale miši... Najbrže bo držalo, da se danes nikjer ni treba preveč bati tega, da bi se klobase pokvarile zato, ker je na njih živalsko črevo, predvsem pa tam ne, kjer se ljudje ne morejo ravno pohvaliti, da imajo vsega dovolj za pod zob. Zanimivo bi bilo tudi poskusiti, zakaj bi se kdo, ki nima ravno vsega preveč na izbiri, odločil, če bi mu dali na en krožnik navadno klobaso z živalskim črevesom, na drugega pa »celofanskot, ki bi bila lepo okrogla, povsod enako debela in bi se povrh še celo lepo svetila. Pri nas pa pravijo še to, da je najboljša klobasa tista, »ki je počasi okrogla...«

Na letališče Haneda pri Tokiu se je spustilo letalo nemške »Lufthanse«, katerega sta vodila letalska kapitana Planev in Lissau.

V zvezi z italijanskim pravilnikom o vožnji s kolesi poročajo, da je število koles, ki so v prometu, od leta 1922 v Italiji naraslo na 4,5 milijona, kar se z drugimi besedami pravi, da pride na vsakih 10 Italijana povprečno po eno kolo.

Slika z avtomobilskih dirk pod Velikim Klekom na Koroskem

Utemeljitev sodbe nad češkim študentom Dobrovskim

Nemški poročevalski urad sporoča, da je izredno sodišče v Litomerich obsojilo 18letnega češkega študenta Dobrovskega zaradi prestopka proti zakonu o žalitvi države in stranke in zaradi žaljenja uradnika na pet mesecev zapora. Obsojeni Dobrovski se je konec meseca maja s 700 slušatelji praških visokih šol vračal iz Zlina v Prago. Že na poti skozi sudetsko pokrajino je več študentov delalo izgrede na železniških postajah. Študentje so z vzklikom »Živela Moskva!« dvigali pesti skozi odprte prostore. Na zadnji postaji, na meji protektorata, pa so nekateri študentje pljuvali na nemške železniške uradnike, zraven jih pa psovali z grdimi izrazi. Dobrovski pa je demonstriral pri tej priliki na ta način, da je skozi okno vagona kazal nemškim uradnikom nago zadnjico. Vlak je bil zaradi tega ustavljen na prihodnji postaji. Ker se pa krivec ni hotel sam javiti, je bil vagon odklopljen in so bili študentje potem zaslišani. Policija se je zadovoljila s tem, da je našla glavnega krivca, medtem ko je ostale demonstrante po nekaj dneh izpustila na svojo bodo. Policija se je do njih zelo lepo obnašala, kar so priznale tudi oblasti protektorata. Ta dogodek so svoj čas tuji listi izkoristili za protinemško propagando. Tako so zlasti londonski in newyorški listi pisali o odvajanju otrok v raj in podobno.

25 let, odkar je Hitler vojak

Včeraj je minilo 25 let, odkar je vodja in kancler Hitler kot vojni prostovoljec stopil v 16. bavarski pešpolk, v katerem je služil do konca vojne. Zato je bila danes v vojašnici Adolfa Hitlerja vojaška svečanost, kajti 19. pešpolk je naslednik 16. bavarskega rezervnega pešpolka. Na vojašnici je bila izobešena nemška vojaška zastava kot simbol zedinjene in močne Nemčije. Spominska plošča pred vojašnico je bila okrašena s hrastovimi vencami, pred njo pa je bila postavljena častna straža.

Razlika med delavci ne more več dolgo trajati, pravi Roosevelt

Roosevelt je poslal poslanico kongresu ameriške zveze dela, ki traja v New Yorku. Roosevelt ugotavlja, da se je življenjski standard delavcev, ki so vključeni v imenovani zvezi, zelo povečal. Žal mu je pa usode več milijonov drugih delavcev, ki morajo delati za bedne mezde. Ta razlika med delavci pa dolgo ne more trajati. Predsednik Roosevelt pravi, da se mora razdalje delavcev na več taborov.

Italijanski filmi na beneški razstavi

Vseh šest italijanskih filmov, ki bodo predvajani na letošnji mednarodni filmski razstavi v Benetkah, je bilo izdelanih v studiju Cine Citta. Filmi so bili izdelani v zadnjih mesecih lanskega leta in v prvih mesecih letošnjega leta. Filmi so dokaz visoke stopnje organizacije, katero je dosegel studio v Cine Citta, ki z vse intenzivnostjo izdeluje nove filme.

Nemirna Palestina

Boji med Arabci in Židi se nadaljujejo. Tako so Arabci napadli židovsko kolonijo Kiriat Anavi in ubili neko osebo. V židovski naselbini Kafer Manahi so našli pet bomb. Tam so tudi aretirali nekoga nadstevilnega židovskega redarja. Zaradi neprestanih atentatov je poveljnik mesta v Jeruzalemu sklenil, da ne bo več izpuščal ljudi, ki so zaprti v koncentracijskih

taboriščih. To naj bo oster opomin. Ukrep bo ostal v veljavi vse dotlej, dokler se položaj ne popravi.

... dokler zadnji angleški vojak ne zapusti Irske

Vodja irske republikanske garde v Ameriki Russell je včeraj govoril pred več ko 12.000 člani irske republikanske garde in izjavil med drugim: Irska republikanska garda bo nadaljevala miniranje Londona vse dotlej, dokler tudi zadnji angleški vojak ne zapusti Irske. Irska republikanska garda ne sovraži angleškega naroda, ampak samo angleško vlado.

Pisan drobiž

Predsedstvo svetovne razstave v New Yorku je poslalo delničarjem poziv, naj takoj plačajo še tri milijone dolarjev, ker so bili dohodki razstave zelo majhni.

Pretekli mesec se je vrnilo v Španijo iz Belgije in Francije 298 španskih otrok, ki so jih v času državljanske vojne spravili na varno v tujino. Do sedaj je bilo vsega skupaj vrnjenih v Španijo 5.165 otrok.

V okolici Panamskega prekopa je padlo v morje neko vodno letalo s 4 možmi posadke. Dve osebi sta utonili, dve sta se pa rešili s padalom.

Mesni izdelki, pri katerih so namesto živalskega črevesa uporabili »celofansko« črevo. (Glej prvi članek na tej strani).

Radio

Programi Radia Ljubljana

Cetrtek, 17. avgusta: 12 Zborovske točke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nao. ura: Bani in rodbina Subičev (dr. A. Dabinović, Zagreb) — 20 Charlie Kunz igra šlagerje (plošče) — 20.10 6 razstavah del Leonarda da Vincija (g. Milan Kante) — 20.30 Harmonika igra gde. Justa Mozetič — 21.10 Koncert simfonične glasbe na ploščah — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

Skupina romunskih skavtov v Parizu. Med drugim jih je sprejel tudi ministrski predsednik Daladier. Slika jih kaže pred grobom »Neznane vojaka«, kamor so položili krasen venec.

Lojze Pajtlar:

BEG IZ TUJSKE LEGIJE

Bilo je vedno hušje, čim dalje je teklo življenje v Legiji. Vedno bolj so ginile sanje o svobodi, o romantiki, o dogodivščinah. Tičali smo v kasarni kakor miši, sem pa tja so nas gnali v pustino, koder smo se težko obložili, lačni in žejni podili do onemoglosti.

Kmalu so nas začeli pošiljati tudi na stražo, po raznih krajih v mestu in do roba samote.

Tiste samotne ure v črno sinjih nočeh, ko sem prisluškoval čudnim glasovom iz pustine, me je začel prevzemati obup, pomešan z grenkimi spomini. In tedaj sem prvič sklenil, da imam Legijo dovolj in da bom — pobegnul.

Nisem bil med novinci sam, ki so ga prevzemale take misli. Kmalu sem dobil tovariša, rojaka. Bil je to primorski Slovenec Rihter, ki ga je prignalo v Legijo neznanost življenja v domovini.

Stopila eva skupaj in začela čisto resno pripravljati beg iz Legije. Bila eva prepričana, da bo šlo po ereči in lahko, saj njeva bila ravno začetnika v begu čez meje. Menila eva, da je iz Legije priti približno tako težko kakor pririniti se vanjo.

Spravila eva se takoj na delo.

Storija o mojem prvem begu iz Tuijske legije ni prav dolga in tudi ne kaj zelo pisana. Zato jo bom povedal na kratko.

28. oktobra leta 1935, komaj dober mesec po prihodu v Afriko, eva zapustila kasarno in si v mestu nakupila živeža. Računala eva, da bova imela precej dolgo pot po takih krajih, kjer ne bo nič dobili. Obleko eva mislila premenjati šele kje v kakem obmorskem kraju. Nakupila eva si konzerv, nekaj kruha in zemljevid. Vzela eva tudi vsak svoj bajonet, ki bi naj nama služil za obrambo. Bila eva pogumna in lahkomiiselna, da eva računala na kaj takega.

Posrečila se nama je na večer zginiti iz kasarne in celo iz Saide.

Prvo noč eva potovala do svita, a ko se je napravil dan, eva pa v grmovju zaspala. Ponoči pa spet naprej po pustini. Ni bilo zabavno in mene se je začel polajčati dvom, ali bova dosegla morje, ne da bi naju zapazil kak Arabec. Če bi se to zgodilo, bi bila izgubljena. Arabcem ni bilo zaupati: za nekaj pisavih frankov bi izdali brata. Če bi naju kateri teh cunjaštih potepinjav videl, bi naju lahko

naznanil arabski žandarmeriji, ki je zelo nevarna za begunce.

Zandari so ve na konjih in patrolirajo po poljih, dotim je francoska žandarmerija samo v mestih in ne gre nikdar za beguncem, če se mu posreči priti iz

Na straži, na robu puščave...

mesta. Veakdo, kdor naznani ali ujame pobeglega legionarja, dobi 50 frankov, lahko tudi več, če je bil dezerter že več kot 200 kilometrov daleč od svoje garnizije. Nagrada določajo po oddaljenosti od garnizije; čim dalje prideš, tem verjetneje je, da jo boš unesel in tem dragocenejši si biraš kot plen.

Drugo noč eva nadaljevala pot proti Mascari, ki leži že blizu morja. Naslednji dan je začel padati dež, ki je padal potem ves teden in je bil tudi kriv, da njeva dosegla morja.

Veo noč brez prestanka eva hodila in se šele proti jutru ustavila, ko se je začelo že daniti. Bil sem premočen do kože, lačen, zbit, obupan. Čutil sem eno samo željo: leči, zaspati, zaspati za vedno...

Deževje je pustino docela spremenilo. Postala je nekam prijaznejša. Ceste so bile edino toliko trde, da voda ni mogla v zemljo in so se polagoma spremenile v veselo potoke. Prvič sem v Afriki videl obzorje zavešeno z oblaki kakor doma, palme so se ogledovale v zrcalu vode, po kateri je zdaj pa zdaj pritrpljalo skupina Beduinov, ki so na oseh ali na kamelah tvorili klovekaj.

Dež nama je dal nekaj poguma. Potovala eva zdaj tudi čez dan in eva si upala tudi kaj poprašati. To se pravi, spraševal je tovariš, jaz nisem znal še francosko, razen tistih nekaj kasarniških izrazov in psov, s katerimi bi najbrž ne bil opravi prav veliko pri Arabcih.

Računala eva, da bova navzlic dežju dospela v treh ali štirih dneh do morja. Lilo je venomer, a nisva se upala nikamor zateči. Čeprav eva spotoma večkrat zagledala črne arabske šotore, izpod katerih se je vabljivo kadilo, in tu in tam osamljeno kmetijo, v katero eva se pa še manj upala, ker bi naju lahko tudi kmet ovadil.

Preždeli, kajti spati nisva mogla, ker eva bila premražena in premočena in tudi glad se naju je polajšal, eva spet nekaj dni v grmovju. Glad sem posebno jaz občutil, ker nisem mogel toliko zdržati ko tovariš, ki je bil hrušt.

Ko eva prišla v predel nizkega gozda — do zdaj eva potovala največ po pustini, po polju in nizkem grmičevju, eva sklenila potovati tudi brez obotavljanja podnevi.

Glad naju je moril vse huje, ničesar že nisva skoraj imela.

Cetrtri dan eva zagledala v daljavi osamljeno koč. Sklenila eva, da kreneva v tisto podrtijo, kjer bi ostala še noč, pa naj bo kar hoče. Dež je že vedno padal, kakor da smo v Ljubljani, ne v Afriki.

Preden eva se približala bajti, eva se dobro ogledala, če ni morda v njej Arabca, ali vsaj v bližini. Ko eva se prepričala, da ni žive duše in da leži prva vas zelo daleč, eva se odločila.

Plazila eva se, da naju ne bi kdo vseeno opazil, čeprav eva se prej dobro zavarovala.